

PROFESNÍ KOMORA SOCIÁLNĚ PRÁVNÍ OCHRANY DĚTÍ, z.s.

Vážená paní náměstkyně pro řízení sekce podpory rodiny

Mgr. Kateřina Jirková

Vážená paní ředitelka

Mgr. Martina Štěpánková Štýbrová

Vážená paní vedoucí

oddělení koncepce náhradní rodinné péče

JUDr. Zuzana Zárasová

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

Datovou schránkou: sc9aavg

V Praze dne 3.2.2020

Věc: Posuzování nároku prarodičů a praprarodičů na odměnu pěstouna z důvodů hodných zvláštního zřetele (Instrukce a metodická informace)

Vážená paní náměstkyně, vážená paní ředitelko, vážená paní vedoucí,

Profesní komora sociálně-právní ochrany dětí, z.s. si Vám dovoluje zaslat **Stanovisko č. 1/2020** k problematice „**Posuzování nároku prarodičů a praprarodičů na odměnu pěstouna z důvodu hodných zvláštního zřetele**“, respektive k návrhu Instrukce v této věci.

S přátelským pozdravem

Mgr. Jana Dvořáková, v. r.

Předsedkyně Profesní komory sociálně-právní ochrany dětí, z.s.

PROFESNÍ KOMORA SOCIÁLNĚ PRÁVNÍ OCHRANY DĚTÍ, z.s.

Stanovisko PKSPOD č. 1/2020 k posuzování nároku prarodičů a praprarodičů na odměnu pěstouna z důvodů hodných zvláštního zřetele § 47j odst. 3 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí (dále jen „ZSPOD“)

Profesní komora sociálně-právní ochrany dětí (dále jen „PKSPOD“) obdržela od některých obecních úřadů obcí s rozšířenou působností (dále jen „OÚ ORP“) návrh závazné instrukce v otázce posuzování nároku prarodičů a praprarodičů na odměnu pěstouna z důvodu hodných zvláštního zřetele a současně s tím i žádosti o vyjádření a podporu orgánů sociálně-právní ochrany dětí (dále jen „OSPOD“) při OÚ ORP.

Po prostudování zaslaných materiálů vydává PKSPOD následující vyjádření: Instrukce především v části **„Vyjádření OÚ ORP na žádost Krajské pobočky Úřadu práce ČR (dále jen „ÚP“) obsahuje vyjádření zejména k této oblasti“** taxativně vyjmenovává nikoli oblasti, ale přesné finanční údaje, které by orgán sociálně-právní ochrany dětí (dále jen „OSPOD“) měl zjišťovat, byť tyto informace nejsou součástí sociálně-právní ochrany dětí (dále jen „SPOD“), **netýkají se dětí v pěstounské péči, ale spadají čistě do oblasti finančních toků osob pečujících.** PKSPOD shledává v takovém počínání závažný rozpor s účelem SPOD a s činnostmi, které zajišťuje OSPOD ze zákona (§ 5 a § 6 ZSPOD). OSPODy by tak suplovaly vlastní náplň ÚP. PKSPOD vnímá takový postup v rozporu s § 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „SpŘ“) a § 4 zákona č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce ČR a změně souvisejících zákonů (dále jen „ÚřPrZ“), **kdy správní orgán uplatňuje svou pravomoc pouze k těm účelům, k nimž mu byla zákonem nebo na základě zákona svěřena, a v rozsahu, v jakém mu byla svěřena.** Dle názoru PKSPOD má ÚP povinnost ze zákona ve smyslu § 3 SpŘ pro účely vydání rozhodnutí ve věci postupovat tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2 SpŘ. OSPOD se má výslovně vyjadřovat pouze k agendě SPOD a k sociálním dopadům neuspokojivé situace prarodičů, praprarodičů ve vztahu k dětem v jejich péči ve smyslu § 5 a § 6 ZSPOD, nikoliv ke shromažďování podkladů finančního charakteru. PKSPOD má za to, že návrh Instrukce je v rozporu se ZSPOD, SpŘ a ÚřPrZ. Odporuje též i principům sociální práce na úseku SPOD, kdy sociální pracovník bude zjišťovat informace (netýkající se SPOD) jen za účelem jejich předání jinému orgánu. Od věci není ani připomínka, že se jedná o činnost bezúčelně zatěžující jak pěstouny, tak OSPOD, když konkrétní krajská pobočka ÚP ČR si může relevantní informace o finanční situaci prarodičů a praprarodičů získat sama z dostupných informačních databází.

Je navíc s podivem, že tato změna v postupu OSPOD nebyla zohledněna v aktuálně probíhající novelizaci ZSPOD.

Mimo jiné PKSPOD upozorňuje i na možný veřejný dopad textu Instrukce: **„Vždy je nutné na situaci pohlížet v tom smyslu, zda nepřiznání odměny pěstouna ohrozí či může podstatně ohrozit faktický výkon péče o dítě. Tedy zda reálně hrozí, že bez odměny pěstouna nebude**

PROFESNÍ KOMORA SOCIÁLNĚ PRÁVNÍ OCHRANY DĚTÍ, z.s.

prarodič schopen o dítě pečovat. Je rovněž vhodné uvést, že důvodem pro nepřiznání odměny pěstouna není samotný fakt, že pěstoun-prarodič je výdělečně činný, nebo naopak ani to, že je v exekuci.“ Jinými slovy je zde deklarována ochota státu finančně pokrýt exekuce, či finanční problémy pěstounů a to ve všech případech. PKSPOD upozorňuje na **znevýhodnění biologických rodičů**, kteří se mohou nacházet v obdobných situacích a zůstávají bez pomoci státu.

PKSPOD si dovoluje požádat o korekci instrukce tak, aby její znění směrem k OSPOD bylo v souladu se zákonnými normami a účelem SPOD a konečně i v souladu s dlouhodobým metodickým vedením MPSV v oblasti OSPOD, kde na straně jedné je deklarována značná citlivost MPSV na intervence OSPOD a shromažďování informací vzhledem k jejich veřejnoprávní povaze a na straně druhé jsou popisovaným textem stejné orgány vedeny ke zjišťování a shromažďování dat, pro výkon SPOD zjevně nepodstatných.